

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Liikenne tulevassa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä

Petteri Katajisto
Kuopio 4.4.2019

Tavoitteena elinvoima, kestävä kehitys ja hyvä elinympäristö

- Nykyisen lain tavoite ”luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä” on edelleenkin hyvä lähtökohta.
- Alueidenkäytön suunnittelun luonteeseen kuuluu, että siinä pyritään yhtäältä luomaan edellytyksiä toivotulle kehitykselle ja toisaalta ehkäisemään kehityksestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ja säilyttämään elinympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.
- Edellytysten luominen ja alueiden elinvoiman kehittäminen painottuu nykyistä enemmän tulevaisuudessa.

Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtävät ovat erilaisia eri ympäristöissä

- Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtäviin kuuluu eri tarpeiden ja intressien yhteensovittaminen. Sillä on tärkeä tehtävä hyvän elinympäristön luomisessa.
- Aluerakenteen erilaistuminen vahvistuu: kaupunkiseudut ja väestöään menettävät alueet.
- Rakentaminen tapahtuu pitkälti jo kertaalleen kaavoitetuilla alueilla
- Rajapinnat muuhun lainsäädäntöön – mitä kaavoissa on tarpeen kertoa?

Suunnittelun tehtävänä ei ole estää muutosta vaan hallita sitä. Haasteena on löytää kussakin tilanteessa olennaiset kysymykset ja jättää muu jatkosuunnittelun varaan.

Ydintehtäviä voi hahmottaa myös näin

Maaseutualueet:
mitä kehittämisperiaatteita
ja reunaehtoja tarvitaan?
(infra, luonnonvarojen
kestävä käyttö ym.)

Laajenevan
kaupunkirakenteen kehä:
miten turvataan kestävän
yhdyskuntakehityksen
edellytykset?

Rakennetut
kaupunkialueet:
muutoksen hallinta
rakennetussa
ympäristössä

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän vaihtoehdoissa tarkasteltavat suunnittelutasot

Maakunnan alueidenkäytön suunnitelma Oikeusvaikutuksia ja sisältöä koskevat vaihtoehdot		Maakunnan liitto päättää
Kaupunkiseutusuunnitelma Kaupunkiseutusuunnitelman rooli suunnittelujärjestelmässä	Kuntakaavoitus Yksi tai kaksi tasoa	

Liikennettä koskevia tavoitteita uudessa suunnittelujärjestelmässä?

- Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävien liikenneverkkojen, solmukohtien ja terminaalien **kehittäminen on mahdollista** sovittaen ne yhteen muun maankäytön kanssa ja ottaen huomioon mm. luonnon ja kulttuuriympäristön suojelusta johtuvat reunaehdot.
- **Kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän** yhteen toimivuus paranee. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytykset sekä päästöjen vähentäminen ovat suunnittelun lähtökohtia.
- Yksityiskohtaisempaan suunnitteluun mentäessä korostuu **kaupunki- tai taajamakuvan laatu ja elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys**. Liikennealueet nähdään osana näitä, ei pelkästään niiden liikenteellisen tehtävän kautta. Suunnittelussa huomioidaan myös kestävän liikkumisen edellytykset alue-, kortteli-, ja rakennustasolla.
- MRL:n ja erityislakien välinen **työnjako on selkeä ja toimiva**. Tärkeimpiä erityislakeja ovat maantie- ja ratalait, ilmailulaki, YVA-laki sekä ympäristönsuojelulaki mm. melukysymysten (erityisesti lentomelu) osalta.
- **Vaikutusten arviointi** suunnittelun eri vaiheissa keskittyy kunkin suunnittelutehtävän ja –vaiheen kannalta olennaisiin kysymyksiin ja välittää tietoa ja tarkennustarpeita seuraaville vaiheille.

Pohdintaa

Alueidenkäytön suunnittelulla on jatkossakin tärkeä rooli liikennejärjestelmän ja -hankkeiden suunnittelussa. MRL ja muiden lakien kytkentöjä mahdollisesti tarpeen päivittää.

Alueidenkäytön ja liikenne(väylä)suunnittelun kytkentä ei ole todellisuudessa niin suoraviivainen kuin lainsäädännöstä vois päätellä:

- Maakuntatasolla alueidenkäytön suunnittelu edellytys väyläsuunnittelulle
- Kuntakaavoituksessa väyläsuunnittelu edellytyksenä kaavoitukselle

Radat ja tiet varsin erilaisia suunnittelukohteita (joustavuus, vaikutukset, aika suunnittelusta toteutukseen jne).

- kuitenkin nykyisin MaantieL ja RataL sekä MRL kytkentä melko identtinen
- onko tarvetta muuttaa tätä ja miten?

Suunnitteluyhteistyö tärkeää riippumatta kaavatasoista tai oikeusvaikutuksista!

Pohdintaa

Tarve varautua liikennejärjestelmän ja -infran kehittämiseen ja mahdollisesti isoihinkin hankkeisiin säilyy

- valtakunnalliset tavoitteet (VAT) koetaan liikennejärjestelmän osalta tärkeiksi
- valtakunnallinen LJS -> miten se kytkeytyy MRL-järjestelmään?

Liikennehankkeet ovat harvoin vain liikennehankkeita. Erityisesti kaupunkiseuduilla raidehankkeet laajempia kaupunkikehittämisen kokonaisuuksia.

Maakunnan tasolla keskeisiä kysymyksiä

- oikeusvaikutukset, ovatko ne lopulta kovin olennaisia?
- tulkinan yleispiirteisyys, mitä kaava mahdollistaa?
- keskittyminen aidosti valtakunnallisiin ja maakunnallisiin kysymyksiin
- kuvataan tavoiteltua muutosta, ei todeta olemassaolevaa
- aluevarauksia vai kehittämisperiaatteita?

Kiitos!

<http://www.ym.fi/mrluudistus>

